

Un català nacional acusa Joan Comorera

Fragments de la correspondència adreçada a Joan Comorera per Salvador Carbonell i Puig, un català nacional de Santiago de Cuba:

"Jo sempre havia tingut una gran confiança en el paper que, relativament a l'alliberació de Catalunya, havia de representar el Partit Socialista Unificat, juntament amb els altres nuclis de caràcter proletari que existien a la nostra terra, car no pot haver-hi cap mena de dubte que mentre no es compti amb la cooperació dels més — i, en aquest cas, com en tots els altres, els més a tots els pobles són els obrers i els camperols — serà molt difícil d'assolir la reivindicació dels drets i la llibertat del poble català..." "Vós mateix ho dieu: Catalunya és una petita nació opresa fa ja molts segles, avui sofreix més que mai, és turmentada despietadament, està amenaçada d'extermini físic..."

Es aquesta, doncs, la finalitat que hem de propugnar; no n'hi ha cap altra: evitar la desaparició del nostre poble, restablir la Nació Catalana, instaurar la nostra República, la República Catalana. Unicament així podrem foragitar de la nostra terra els nostres opressors, que per a nosaltres sempre han estat nazistes, feixistes i falangistes, car els mètodes de llur dominació s'han inspirat sempre en els sistemes que hom designa avui amb aquestes noves paraules que els botxins dels pobles hauran fet famoses."

"El qui escriu fa trenta anys que pertany a una entitat que des del primer moment digué que es proposava lluitar per a l'obtenció de la completa independència de Catalunya. Aquesta entitat, bon punt coneguda la desteta de Catalunya i la instauració del falangisme, adreçà un manifest a totes les entitats i nuclis d'Amèrica i Europa, demanant-los que s'agrupessin, sense més afany que el de lluitar per l'alliberament de Catalunya. A vosaltres ens adreçarem també. Vosaltres també demanàreu l'Aliança Nacional de Catalunya, però, de fet, allò que volíeu assolir per mitjà de l'Aliança, no era pas la instauració de l'Estat Català lliure i sobirà, sinó més aviat — tot i donar a aquella el nom de nacional — el restabliment de la República espanyola, amb la qual cosa Catalunya seguiria sotmesa al guiatge dels polítics de Madrid, entre les engrunes d'un Estatut que aquells senyors podrien anul·lar en el moment que ho creguessin oportú. Vós comandeu uns homes que no volen ésser esclaus, uns homes que lluiten per llurs reivindicacions socials. Digueu-me la veritat: Creieu que pot obtenir cap reivindicació social per als seus components un poble esclau d'un altre poble, que sempre ha demostrat un gran afany de domini?"

"Vosaltres heu creat la "Unión Democrática Española" i vosaltres, que sou catalans, actueu com els més espanyols. Jo entenc que Espanya per a nosaltres no significa res. Espanya és Castella, i Castella no pot ser de cap manera qui guii Catalunya. Jo crec que hem de propugnar una coordinació de forces ibèriques; però crec també que primerament els catalans, els bascos, els gallecs i els altres que vulguin dels po-

ELS VIRATGES DE COMORERA

1

Fragment de la conferència donada per Joan Comorera, el 3 de desembre del 1942, sota el tema: "Franco i la Falange són la guerra":

"...Catalunya és una nació oprimida. El dret de Catalunya a disposar dels seus propis destins és inalienable, indiscutible. Catalunya ha d'exercir el dret d'autodeterminació sense coaccions, sense ingerències estranyes, amb plena llibertat i sobirania. Catalunya té el dret, fora de discussió, de resoldre per ella mateixa el seu esdevenidor, sense limitacions de cap mena; fins té el dret de constituir-se en Estat separat, independent. L'Espanya de demà ha d'ésser, afirmem nosaltres, una unió voluntària de pobles lliures, iguals en drets. Aquesta és la línia nacional del P. S. U. C."

Text publicat a "CATALUNYA", de Mèxic, el 15 de desembre del 1942.

2

"Catalunya és una part integrant de l'Estat espanyol i és en el si de l'Estat espanyol que el nostre problema nacional s'ha de resoldre"

Fragment de la Carta obrera del Partit Socialista Unificat de Catalunya a Miquel Santaló, signada per Joan Comorera amb data 15 de febrer del 1943.

bles ibèrics, han de fer la unió de llurs forces respectives. Després d'això, tots junts — si s'ha pogut arribar a un acord — constituïrem una Confederació Ibèrica capaç de fer-se respectar com es fa respectar avui la U. R. S. S., que no és res més que una Confederació de pobles esclaus. Jo crec fermament que si vós, com sembla, us sentiu català, heu de fer tot el que calgui perquè els que us han fet el seu màxim dirigent treballin de cara a la unitat dels catalans. Això si és que voleu que els obrers i camperols catalans gaudeixin ben aviat de tots els avantatges que els proporcionarà llur condició de ciutadans d'un poble lliure."

"Es ben clar el nostre cas: si els catalans, traint Catalunya, tan el joc als polítics espanyols i treballen perquè Catalunya segueixi sotmesa a Espanya, i s'escarrassen perquè tornin els temps de la Monarquia o els de la República Espanyola, amb l'enganyita de l'Estatut; si els catalans, doncs, es presenten a la taula de les deliberacions, després de la pau, com uns gossos d'aquells que uepen la mà de l'amo que els ha pegat, aleshores els pobles que allí es reunixin ens prendran per uns éssers menyspreables i ens condemnaran a esclavitud eterna. Però si els catalans ens presentem amb tota la nostra dignitat, units i reclamant i exigint el dret que tenim com a poble a governar-nos nosaltres mateixos, ah!, company Comorera, aleshores Catalunya serà dignificada, respectada de tot el món i la podrem veure com a poble lliure i sobirà en el concert dels pobles civilitzats que constituïran el món socialista."

"Jo que ja fa molts anys queestic desitjant que es resolgui de debò el problema nacional de Catalunya i de les altres nacionalitats ibèriques, com el de tots els pobles esclaus del món, he volgut respondre-us per a dir-vos això: Comorera, tinc el ple convenciment que, amb la vostra actuació de cara a Espanya, feu un mal servei a Catalunya. Es hora que tots els catalans deixem de banda els nostres personalismes, les nostres ideologies secundàries, per tal d'anar a una veritable unió que ens presenti ben forts davant dels qui han de portar a la pràctica els principis proclamats en ple Atlàntic. Si sou un català conscient us adonareu que si Catalunya no veix ara en el plec de la seva completa alliberació, no reeixirà mai més: I si segueix en el seu esclavatge vós i els qui com vós estan fermats al carro madrileny en sereu els pitjors responsables. Si és que us sentiu català, teniu el deure ineludible de lluitar per l'alliberació absoluta de Catalunya, declarant-vos independentista. Si és que us sentiu alhora internacionalista, teniu el deure ineludible de lluitar perquè no hi hagi, ni sigui mai més possible que n'hi hagi, pobles esclaus. No podreu dir-vos internacionalista si accepteu que una nació o un Estat pot sotmetre a d'altres al seu despòtic domini. Decidiu-vos, Comorera. Que no hàgiu de penedir-vos vós i els qui us segueixen, d'haver trait Catalunya, la terra on va néixer, que ara i sempre mereix i necessita l'aportació d'amor i de coratge de tots els veritables catalans."

4